

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi
The Journal of International Social Research
Cilt: 10 Sayı: 51 Volume: 10 Issue: 51
Ağustos 2017 August 2017
www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581
Doi Number: <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1864>

ÜNİVERSİTELER ARASI SPOR MÜSABAKALARINA KATILAN ÖĞRENCİLERİN BAZI DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLER AÇISINDAN PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİ VE KARAR VERME STİLLERİ

AN INVESTIGATION OF PROBLEM SOLVING SKILLS AND DECISION-MAKING STYLES OF STUDENTS PARTICIPATING IN INTER-UNIVERSITY SPORTS CHAMPIONSHIPS IN TERMS OF SOME DEMOGRAPHIC VARIABLES

Oruç Ali UĞUR*

Öz

Bu araştırma; Üniversiteler arası spor müsabakalarına katılan öğrencilerin problem çözme beceri düzeylerini ve karar vermede öz saygı ve karar verme stillerini tespit ederek problem çözme beceri düzeylerini ve karar vermede öz saygı ve karar verme stillerinin demografik özelliklere göre farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın amacına ulaşabilmesi için 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesinde öğrenim gören 188 öğrenci araştırmaya dahil edilmiştir. Türkiye Üniversite Sporları Federasyonunca tertip edilen şampiyonalara katılan bu 188 öğrenciye, Heppner ve Peterson(1982) tarafından geliştirilen Şahin ve arkadaşları(1993) tarafından Türkçeye uyarlanan Problem Çözme Envanteri ile Mann ve Peterson(1998) tarafından geliştirilen ve Deniz (2004) tarafından Türkçeye uyarlanan Melbourne Karar Verme Ölçeği I-II Ölçeği" kullanılmıştır. Yapılan araştırma sonucunda araştırmaya katılan öğrencilerin problem çözme beceri düzeyleri $\bar{X} = 105,542$ olarak bulunmuş ve ölçekten alınabilecek en düşük ve en yüksek değer göz önüne alınarak öğrencilerin orta seviyenin üzerinde problem çözme becerisine sahip oldukları tespit edilmiştir. Karar verme bakımından ise; karar vermede öz saygı $\bar{X} = 6,8298$ orta seviyede, karar verme stillerinde ise; dikkatli karar verme $\bar{X} = 7,7819$ orta seviyenin üzerinde, kaçınan $\bar{X} = 6,5160$, erteleyici $\bar{X} = 5,5319$ ve panik karar verme ise $\bar{X} = 5,6277$ orta seviyede olduğu (ölçekten alınabilecek en düşük ve en yüksek puanlar göz önüne alındığında) tespit edilmiştir. Öğrencilerin gerek problem çözme becerileri gerekse de karar vermede öz saygı ve karar verme stillerinde bazı demografik özelliklere göre istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunurken, diğer demografik özelliklere göre fark bulunamamıştır.

Anahtar Kelimeler: Problem Çözme, Karar Verme, Spor

Abstract

The present study was carried out with an aim to determine the level of problem solving skills, self-respect in decision making and decision-making styles of students who participated in inter-university sports championships, and to determine whether their level of problem solving skills, their self-respect in decision making and their decision-making styles show differences according to their demographic features. To this aim, 188 students studying at Karamanoğlu Mehmet Bey University in 2016-2017 academic year participated in this study. All the participants were chosen among the students who participated in the championships held by Turkey University Sports Federation. The Problem Solving Inventory developed by Heppner and Peterson (1982) and adapted into Turkish by Şahin et al. (1993), and Melbourne Decision Making Questionnaire I-II developed by Mann et al. (1998) and adapted into Turkish by Deniz (2004) were used in this study. According to the results of the study, the participants' level of problem solving skills was found $\bar{X} = 105,542$; by considering the highest and the lowest scores one could get from the inventory, it could be concluded that the students had above average problem solving skills. In terms of decision-making, it was found, based on the highest and the lowest scores one could get from the inventory, that the participants had average self-respect in decision-making ($\bar{X} = 6,8298$), above average vigilance ($\bar{X} = 7,7819$), average buck-passing ($\bar{X} = 6,5160$), average procrastination ($\bar{X} = 5,5319$), and average hyper-vigilance ($\bar{X} = 5,6277$). Statistically significant and non-significant differences were obtained for different demographic properties of the participants in terms of their problem solving skills, self-respect in decision-making and decision-making styles.

Keywords: Problem-solving, Decision-making, Sports.

1. Giriş

Bireylerin günlük yaşantılarında karşılaşmış oldukları sorunlarla başa çıkma ve bu sorunların çözümünde doğru karar vermeleri, hem iş yaşantılarını hem de sosyal yaşantılarını etkilemektedir. Problemlerin çözümlenmesi problemlerin türü ve karmaşasına göre değişmektedir. Bazı problemler

*Dr.

tamamen mantık yolu ile çözümlenirken, bazı problemler duygusal olgunluğu gerektirir. Bazı problemler ise, olaylara yeni bir algılama açısından bakmayı gerektirir. Problem çözmeleri arasındaki ortak yan, amaca ulaşmaya ket vuran engelleri ortadan kaldırmaktır(Cüceoğlu, 2003).

Problem çözmenin tanımını yapabilmek için önce problem kelimesinin tanımını yapmak gerekir. Problem kelimesi Latince kökenli olup, Arapça' da, "mesele" kavramına karşılık gelirken, Türkçe' de problem kavramına karşılık olarak "sor" kökünden türetilen "sorun" kavramına karşılık gelmektedir. Sorun kavramı, çözümlenmesi, öğrenilmesi, bir sonuca varılması anlamlarına gelen engelli ve sıkıntılı bir durumu ifade eder. Türk Dil Kurumu Türkçe sözlüğünde sorun, "düşünülp çözülmeye, konuşulup bir sonuca bağlanmaya değeri ya da gerekliliği olan durum" olarak açıklanmıştır (Kalaycı, 2001). Problem, insan zihnini karıştıran, ona meydan okuyan ve inancı belirsizleştiren her şeydir. Bir kişinin istenilen hedefe ulaşmak amacıyla topladığı mevcut güçlerinin karşısına çıkan engel bir problemdir. Problem, bireyin bir hedefe ulaşmada engellenme ile karşılaştığı bir çatışma durumu olarak ifade edilmektedir (Güçlü, 2003). Problem, "içinde bulunulan durumda bir tehlike ya da aşılması gereken bir güçlük karşısı karşıya olmaktadır"(Aslan, 2002; Akt.: Akpınar, 2010).

Büyükkaragöz problem çözme becerisini kişiyi çözüme götürecek bilgilerin kazanılması ve bu bilgilerin kullanıma hazır olacak şekilde birleştirilerek bir sorunun çözümüne uygulayabilme düzeyi olarak tanımlarken, Güçlü ise bireyin birey olma ve çevresi ile baş etme sürecinde en belirleyici rollerinden birisi olarak tanımlamaktadır (Güçlü, 2003). Karar verme ise; bir ihtiyacı gidereceği düşünülen bir objeye ulaştırılabilecek birden fazla yol olduğu zaman, yaşanan sıkıntıyı giderici bir yöneliş şeklinde tanımlanabilir. Karar vermeyi gerektiren durum önemli konularda verileceğinde, sonuçları önceden tasarlamak ve hedefe ulaşma gücü en fazla olana yönelme daha çok önem kazanmaktadır(Kuzgun,1992). Karar verme akıl, akıl, düşünce, bilinç ve irade ile donatılmış bulunan insanlara özgüdür(Koçel,2001). Karar verme stili, karar verme durumunda bir kişinin yaklaşım, tepki ve eylemlerde bulunduğu duruma denir(Philips et al, 1985). Karar verme stili belirlemede sosyal faktörlerin etkili olabileceğini, bireylerin; aile üyelerine, arkadaşlarına, yakın çevrelere karşı kendilerini sorumlu hissettiklerini ve böylesi sorumluluk duygusunun nasıl karar verileceğini etkilediğini belirtmişlerdir(Payne, Bettmen and Johnson, 1993).

Problemlerin çözümleri, problemlerin türü ve karmaşıklığına göre değişir. Bazı problemler tamamen mantık yoluyla çözülür, bazı problemler duygusal olgunluğu gerektirir. Bazı problemler ise, olaylara yeni bir algılama açısından bakmayı gerektirir. Problem çözümleri arasındaki ortak yan, amaca ulaşmaya ket vuran engelleri ortadan kaldırmaktır (Cüceoğlu, 2003). Problem ile başa çıkmada, kişinin problemleri durumları çözme yeteneği, kendini bilişsel olarak değerlendirmesine ve büyük ölçüde probleme yoğunlaşmasına bağlıdır. Problem çözmenin ve başa çıkmanın birçok yönü vardır.

Bunlar Heppner ve Baker(1997) şöyle sıralamaktadır:

- Genel olarak başa çıkabilme yönü: Probleme odaklanmış başa çıkma ve duyguya odaklanmış başa çıkma.

- Problemi tanımayla ilgili bazı yeterlilikler: Seçenek üretebilme ve karar verebilme gibi.

- Bilişsel süreçler: Sonuçsal düşünme gibi

- Problem çözen olarak kendine değer biçme: bireyin kendisini problem çözme konusunda yeterli görmesi ve kendisine güvenmesidir (Güçlü, 2003).

Karar, dilimizde düşünme ve muhakeme sonunda hüküm, süreklilik, devamlılık, sebat, düzen, uygun tahmin ve benzeri anlamlar ifade eder. Kararsız ise sabırsız, sebatsız, huzursuz, değişken anlamına gelir (Tosun, 1992).

Karar verme, bir ihtiyacı gidereceği düşünülen bir objeye ulaştırılabilecek birden fazla yol olduğu zaman, yaşanan sıkıntıyı giderici bir yöneliş şeklinde tanımlanabilir. Karar vermeyi gerektiren durum önemli konularda verileceğinde, sonuçları önceden tasarlamak ve hedefe ulaşma gücü en fazla olana yönelme daha çok önem kazanmaktadır (Kuzgun, 1992). Karar verme, akıl, düşünce, bilinç ve irade ile donatılmış bulunan insanlara özgüdür (Koçel, 2001). Bir başka araştırmacının tanımına göre, ilkinde karar verme; karar vericinin tercihlerini ve değerlerini temel alan alternatiflerin seçimi ve tanımlanması çalışmasıdır. Karar verme çeşitli olaylar hakkında göz önünde tutulan alternatiflerin seçiminde sadece bu alternatiflerin tanımlanmasını değil, aynı zamanda en uygun olan hedeflerimiz, isteklerimiz, yaşam tarzımız, değerlerimiz vb. ile birlikte gerçekleştirir. İkincisinde karar vermeyi; seçenekler arasındaki uygun seçimi yaparken şüphe ve belirsizlikleri de yeterli bir şekilde azaltma süreci olarak tanımlamıştır. Bu tanım karar vermenin bilgi toplama fonksiyonu üzerinde yoğunlaşır. Burada belirsizlikleri elemekten çok azaltmak önemlidir.

Kararların çok az bir kısmı tam bir kesinlik içinde verilir. Çünkü tüm seçenekler hakkında tam bir bilgi toplamak çok nadirdir. Bu nedenle verilen her karar bir miktar risk taşır (Harris, 1998).

Birey, belli bir gurup içerisinde yaşamını devam ettiren sosyal bir varlıktır. Bu yüzden içinde bulunduğu gurubun psiko-sosyal içerikli bütün etkinliklerine katılmak ve katkı getirmek durumundadır (Tosun, 1992). Karar verme ise, problemleri bir duruma kolektif olarak karşılıklı bulunmak için bir sosyal stratejidir. Bilgi, düşünce, duygu ve yaratıcılığın faaliyet içinde birleştiği yerdeki psikolojik olaydır (Koçel, 2001). Bireyler günlük yaşantılarında pek çok karar verme aşaması geçirmektedir. Çevresine esnek bir uyum gösteren insan, ihtiyaçlarını karşılama çabalarını sürdürürken karar verme davranışı göstermektedir (Temel, 2015).

Kişiler her an farklı önem derecelerinde olan kararlar verirler. Bu nedenle karar verme, ilk bakışta oldukça kolay ve anlaşılır görülebilir. Halbuki karar verme kişinin güçlü ve zayıf yönlerinin iç içe girdiği bir süreci ilgilendirir. Karar verme sürecini anlama, sürecin öğelerini açıklama pratikteki yararları nedeniyle önemlidir. Süreçteki bireysel farklılıkların önemli nedenlerinden biri de karar verme stilleridir. Karar verme çalışmalarında öncelikli ilgi, bireylerin kararlarında neyi temel alarak, nasıl karar verilmesi olmuştur (Deniz, 2002).

Karar verme süreci bir anlamda bireyin iç dünyasında denge sağlama süreci olarak da görülebilir. Karar verme durumunda olan birey, hem iç dünyasına yönelik ihtiyaçlarını, hem de çevresel beklentileri karşılamaya ve doyurmaya yöneliktir. Bunu yapabilmek için de bireyin kişisel ve çevresel kaynaklarını etkili ve olumlu bir şekilde kullanması gerekmektedir (Marco, Hartung, Nevman ve Parr, 2003). Yani karar vericinin, karar seçeneklerini değerlendirmede kullanacağı dayanakların temelini değer sisteminin oluşturduğu söylenebilir. Değerler, nesne, olay ve görüşlerin; o toplum, sınıf ve birey bakımından taşıdığı önemi belirtir. Buna göre, değerler, karar sürecinde karar vericiyi yöneltici ve bağlayıcı etki yapar. Eğer karar süreci bir değer çerçevesine sokulursa, düşüncelerimiz bir dereceye kadar sistemleşir (Bursalıoğlu, 2005; Akt.: Temel, 2015)

Karar verme stili; karar verme durumunda bir kişinin yaklaşım, tepki ve eylemlerde bulunduğu duruma denir (Phillips et al., 1985). Karar verme stilini belirlemede sosyal faktörlerin etkili olabileceğini, bireylerin; aile üyelerine, arkadaşlarına, yakın çevrelerine karşı kendilerini sorumlu hissettiklerini ve böylece sorumluluk duygusunun nasıl karar verileceğini etkilediğini belirtmişlerdir (Payne, Bettman ve Johnson, 1993; Akt.: Temel, 2015)

Sonuç olarak karar verme aynen problem çözme becerisi gibi kişisel gelişim için önemli bir unsurdur. Dolayısıyla sporcuların gerek problem çözme becerileri, gerekse de karar vermede öz saygı ve karar verme stillerinin yüksek olması hem sporcu hem de birey olarak önem arz etmektedir.

2. Materyal Ve Yöntem

Araştırmada mevcut durumu ortaya çıkarmayı amaçlayan betimsel tarama ve ilişkisel taramaya yönelik bir yöntem kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini 2016-2017 eğitim öğretim yılında, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesinin, Üniversite spor federasyonu tarafından tertip edilen spor müsabakasına katılan öğrenciler oluşturmaktadır

Araştırmaya Heppner ve Peterson(1982) tarafından geliştirilen Şahin ve arkadaşları(1993) tarafından Türkçeye uyarlanan Problem Çözme Envanteri ile Mann ve diğerleri (1998) tarafından (Melbourne Decision Making Questionary) geliştirilen ve Deniz (2004) tarafından Türkçeye uyarlanan Melbourne Karar Verme Ölçeği I-II Ölçeği" kullanılmıştır.

Problem çözme envanteri 35 sorudan oluşan 1-6 arası puanlanan 6 likert tipi bir ölçektir. Her madde için kişilere kendilerinin hangi sıklıkla ölçek maddelerindeki gibi davrandıkları sorulmaktadır. Seçenekler "her zaman böyle davranırım", "çoğunlukla böyle davranırım", "sık sık böyle davranırım", "arada böyle davranırım", "ender olarak böyle davranırım" ve "hiçbir zaman böyle davranmam" şeklindedir. Envanterde 10 soru aceleci yaklaşımı, 5 soru düşünen yaklaşımı, 4 soru kaçınan yaklaşımı, 3 soru değerlendirici yaklaşımı, 6 soru kendine güvenli yaklaşımı ve 4 soru da planlı yaklaşımı kapsamaktadır. Puanlama esnasında 3 soru puanlama dışıdır. Envanterde 18 soru doğrudan 14 soru ise tersine çevrilerek puanlanmıştır. Cevap anahtarında her bir soru için en düşük 1 en yüksek 6 puan verilmekte buna göre envanterin tamamından en düşük 32, en yüksek 192 puan alınabilir. Envanterden alınan toplam puanların yüksekliği, bireyin problem çözme konusunda kendisini yetersiz olarak algıladığını gösterir(Şahin ve ark 1993). (Akpınar,2012a),(Akpınar 2012b).(Kır ve ark 2013).

Melbourne Karar Verme Ölçeği iki kısma ayrılmaktadır. 1. Kısım: karar vermede öz saygıyı (kendine güven) belirlemeyi amaçlamaktadır. Toplam 6 maddeden oluşmakta, üç maddesi(2-4-6.) ise ters yönde puanlanmaktadır. Puanlama "Doğru" yanıtı 2, "Bazen Doğru" 1 ve "Doğru Değil" 0 puan şeklinde

yapılmaktadır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 12 olup, yüksek puanlar karar vermede özsaygının yüksek olduğunu göstermektedir. II Kısım ise 22 maddeden oluşmakta karar verme stillerini ölçmekte ve Dikkatli, Kaçınan, Erteleyici ve Panik Karar Verme Stili olmak üzere 4 alt faktörü bulunmaktadır. Karar verme stillerinin alt boyutlarını ölçen maddeler ise; Dikkatli karar verme 2-4-6-8-12 ve 16 maddeler, kaçınan karar verme 3-9-11-14-17 ve 19. Maddeler, erteleyici karar verme 5-7-10-18 ve 21. Maddeler ve panik karar verme ise 1-13- 15-20 ve 22. Maddelerdir. Puanlamada Dikkatli ve kaçınan karar vermede en düşük 0 en yüksek 12 puan, erteleyici ve panik karar vermede ise en düşük 0 en yüksek 10 puandır. Puanların yüksekliği ilgili karar verme stiline kullanıldığını işaret etmektedir(Deniz ,2004).(Akpınar ve ark 2014). (Akpınar ve ark 2015).(Temel ve ark 2015).

Araştırmaya katılan sporcuların demografik özellikleri şu şekilde yorumlanmıştır. Sporcuların 79(%42,0)'su kadın 109(%58,0)'u ise erkektir. Sporcuların yaşlara göre dağılımları ise; 27(%14,4)'si 18-19 yaş arası, 80(%42,6)'i 20-21 yaş arası, 53(%28,2)'ü 22-23 yaş arası ve 28(%14,8)'ü 24 yaş ve üzeri şeklindedir. Sporcuların 45(%23,9)'i birinci sınıfta, 54(%28,7)'ü ikinci sınıfta, 46(%24,5)'sü üçüncü sınıfta ve 43(%22,9)'ü ise dördüncü sınıfta öğrenim görmektedirler. Sporcuların babalarının eğitim durumları ise; 65(%34,6)'i ilköğretim, 39(%20,7)'u ortaokul, 66(%35,1)'sü lise ve 18(%9,6)'si de üniversite mezunudur. Sporcuların annelerinin eğitim durumlarına göre dağılımları ise; 10(%5,3)'ü okuryazar, 77(%41,0)'si ilköğretim, 48(%25,5)'i lise ve 8(%4,3)'i ise üniversite mezunu şeklindedir. Sporcuların 41(%21,8)'inin anneleri bir işte çalışırken 147(%78,2)'sinin ise anneleri herhangi bir işte çalışmamaktadırlar. Sporcuların babalarının 33(%17,6)'ü memur, 44(%23,4)'ü işçi, 34(%18,1)'ü esnaf, 13(%6,9)'ü çiftçi, 42(%22,3)'si emekli ve 22(%11,7)'si serbest meslek sahibidirler. Sporcuların 20(%10,6)'si gelir düzeyini düşük, 145(%77,1)'i gelir düzeyini orta ve 23(%12,3)'ü ise gelir düzeyini yüksek hissetmektedirler. Sporcuların 71(%37,8)'i 1-3 yıl, 51(%27,1)'i 4-6 yıl ve 66(%35,1)'sü ise 7-9 yıldır spor yapmaktadırlar. Sporcuların 54(%28,7)'ü bir spor kulübünde oynarken 134(%71,3)'ü ise her hangi bir spor kulübünde oynamamaktadır. Sporcuların 71(%37,8)'i bireysel sporlarla ve 117(%52,2)'si ise takım sporlarıyla uğraşmaktadırlar.

Tablo 1: Sporcuların Problem Çözme Beceri Düzeylerini Gösteren One-Sample Kolmogorov-Smirnov Testi

	Problem Çözme
n	188
Mean	105,5426
Std.Deviation	14,61350
Kolmogorov-smirnov Z	1,912
p	,001

One-Sample Kolmogorov-Smirnov testi sonucunda öğrencilerin problem çözme beceri düzeylerine yapılacak olan analizlerin normal olmayan dağılım yani nonparametrik olmaları münasebetiyle (P<0.05) Mann-whitney U testi ve Kruskal Wallis testi yapılmıştır.

Tablo 2: Sporcuların Karar Vermede Öz Saygı ve Karar Verme Stillerini Gösteren One-Sample Kolmogorov-Smirnov Testi

	Karar vermede Öz Saygı	Karar Verme Stilleri			
		Dikkatli Karar Verme	Kaçınan Karar Verme	Erteleyici Karar Verme	Panik Karar Verme
n	188	188	188	188	188
Mean	6,8298	7,7819	6,5160	5,5319	5,6277
Std.Deviation	2,30386	2,37867	2,71946	2,27614	2,20347
Kolmogorov-smirnov Z	2,149	1,814	1,479	1,766	1,424
p	,000	,003	,025	,004	,035

One-Sample Kolmogorov-Smirnov testi sonucunda sporcuların karar vermede öz saygı düzeylerine ve karar verme stilleri düzeylerine yapılacak olan analizlerin normal olmayan dağılım yani nonparametrik olmaları münasebetiyle (P<0.05) Mann-whitney U testi ve Kruskal Wallis testi yapılmıştır.

3. Bulgular

3.1. Problem Çözme Becerisine Ait Bulgular

Tablo 3: Araştırmacıların Genel Olarak Problem Çözme Becerisi Alt Boyutlarına ve Toplam Puanlarına Ait \bar{X} ve Ss değerlerine İlişkin Sonuçlar

Problem Çözme Envanteri Alt Boyutları	n	\bar{X}	SS	Min	Max	Envanterden Alınabilecek En Düşük ve En Yüksek Puan
---	---	-----------	----	-----	-----	--

Aceleci Yaklaşım	188	38,3723	7,95641	18,00	55,00	9-54
Düşünen Yaklaşım	188	14,8245	5,24135	5,00	29,00	5-30
Kaçıngan Yaklaşım	188	14,0213	6,08141	4,00	24,00	4-24
Değerlendirici Yaklaşım	188	8,6117	3,57102	3,00	18,00	3-18
Kendine Güvenli Yaklaşım	188	18,1064	5,18527	6,00	29,00	7-42
Planlı Yaklaşım	188	11,6064	4,52496	4,00	24,00	4-24
Toplam Puan	188	105,5426	14,61350	56,00	137,00	32-192

Tablo 3’de sporcuların geneline ait problem çözme becerisi alt boyutları ve problem çözme becerisi toplam puan dağılımları incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda; aceleci yaklaşım alt boyutlarında $\bar{X} = 38,3723$, düşünen yaklaşım alt boyutlarında $\bar{X} = 14,8245$, kaçıngan yaklaşım alt boyutlarında $\bar{X} = 14,0213$, değerlendirici yaklaşım alt boyutlarında $\bar{X} = 8,6117$, kendine güvenli yaklaşım alt boyutlarında $\bar{X} = 18,1064$, planlı yaklaşım alt boyutlarında $\bar{X} = 11,6064$, problem çözme toplamında ise $\bar{X} = 105,5426$ puan ortalamasına sahip oldukları görülmektedir.

Araştırma kapsamına alınan sporcuların problem çözme envanterinin toplamından almış oldukları $\bar{X} = 105,5426$ envanterden alınabilecek değerler (envanterin tamamından en düşük 32 en yüksek 192 puan alınabilmektedir) göz önüne alındığında sporcuların orta seviyenin üzerinde problem çözme becerisine sahip oldukları söylenebilir. Problem çözme envanteri alt boyutlarının tamamında envanterden alınabilecek en düşük ve en yüksek değerler göz önüne alındığında problem çözme envanteri tüm alt boyutlarında da orta seviyenin üzerinde problem çözme becerisine sahip oldukları ileri sürülebilir.

Sporcuların yaş (22-23 yaş olan sporcuların kaçıngan yaklaşım puan ortalamaları, 24 yaş ve üzeri sporcuların ise, problem çözme toplam puan ortalamaları daha yüksek tespit edilmiştir. Buradan da yaş yükseldikçe kaçıngan yaklaşım ve toplam problem çözme puanlarının yükseldiği söylenebilir.), öğrenim gördüğü sınıf (son sınıf öğrencilerinin problem çözme beceri düzeyleri daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Buradan da eğitim seviyesi yükseldiğinde problem çözme beceri düzeylerinin de yükseldiği görülmektedir.), anne eğitim durumu (anneleri okuryazar olan sporcuların kaçıngan yaklaşım ve problem çözme toplam puan ortalamaları daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.), gelir düzeylerini hissetme durumu (gelir durumunu orta seviyede hisseden sporcuların toplam problem çözme beceri daha yüksek tespit edilmiştir.), kulüpte oynama (kulüpte oynamayan sporcuların aceleci yaklaşım puanları daha yüksek iken, kulüpte oynayan sporcuların ise düşünen yaklaşım puanları daha yüksek tespit edilmiştir.) ve yapmış oldu spor branşı (takım sporları ile uğraşan sporcuların aceleci yaklaşım puanları daha yüksek tespit edilmiştir.) değişkenlerinde problem çözme beceri düzeylerinde anlamlı bir fark tespit edilirken, cinsiyet, baba eğitim durumu, annelerinin her hangi bir işte çalışıp çalışmama durumu, baba mesleği ve spor yapma yılı değişkenlerinde ise problem çözme beceri düzeylerinde anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir.

3.2. Karar Vermede Öz Saygı ve Karar Verme Stillere Ait Bulgular

Tablo 4: Araştırmacıların Genel Olarak Karar Vermede Öz Saygı ve Karar Verme Stilleri Alt Boyutlarına Ait \bar{X} ve Ss değerlerine İlişkin Sonuçlar

	n	\bar{X}	SS	Min	Max	Envanterden Alınabilecek En Düşük ve En Yüksek Puan
Karar Vermede Öz Saygı	188	6,8298	2,30386	,00	12,00	0-12
Dikkatli Karar Verme	188	7,7819	2,37867	1,00	12,00	0-12
Kaçıngan Karar Verme	188	6,5160	2,71946	,00	12,00	0-12
Erteleyici Karar Verme	188	5,5319	2,27614	,00	10,00	0-10
Panik Karar Verme	188	5,6277	2,20347	,00	10,00	0-10

Tablo 4’de sporcuların karar vermede öz saygı ve karar verme stilleri alt boyutlarına ait puan dağılımları incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda; sporcuların karar vermede öz saygı puanları $\bar{X} = 6,8298$, karar verme stilleri alt boyutlarında dikkatli $\bar{X} = 7,7819$, kaçıngan $\bar{X} = 6,5160$, erteleyici $\bar{X} = 5,5319$ ve panik karar verme puanı ise $\bar{X} = 5,6277$ olarak görülmektedir. Buna göre sporcuların orta seviyede karar

vermede öz saygıya sahip oldukları (sporcuların özsaygı puan ortalamaları $\bar{X} = 6,8298$ olması ve ölçekten alınabilecek en düşük 0 - en yüksek 12 puan olması münasebetiyle), karar verme stillerinde ise; dikkatli karar verme orta seviyenin üzerinde (sporcuların dikkatli karar verme puanları $\bar{X} = 7,7819$ olması ve ölçekten alınabilecek en düşük 0 - en yüksek 12 puan olması münasebetiyle), kaçınan (sporcuların kaçınan karar verme puan ortalamaları $\bar{X} = 6,5160$ olması ve ölçekten alınabilecek en düşük 0 - en yüksek 12 puan olması münasebetiyle), erteleyici (sporcuların erteleyici karar verme puan ortalamaları $\bar{X} = 5,5319$ olması ve ölçekten alınabilecek en düşük 0 - en yüksek 10 puan olması münasebetiyle) ve panik karar verme (sporcuların panik karar verme puan ortalamaları $\bar{X} = 5,6277$ olması ve ölçekten alınabilecek en düşük 0 - en yüksek 10 puan olması münasebetiyle) ise orta seviyede tespit edilmiştir.

Sporcuların, anne eğitim durumu (anneleri lise mezunu olan sporcuların dikkatli karar verme stilleri daha yüksek, annelerinin herhangi bir işte çalışıp çalışmama durumu (anneleri herhangi bir işte çalışan sporcuların erteleyici karar verme stilleri daha yüksek tespit edilmiştir.), spor yapma yılı (1-3 yıldır spor yapanların dikkatli karar verme stilleri daha yüksek tespit edilmiştir.) ve yapmış oldukları spor branşı (takım sporları yapanların kaçınan ve erteleyici karar verme stilleri daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.) değişkenlerinde karar verme stillerinde anlamlı bir fark tespit edilirken karar vermede öz saygıda hiçbir değişimde (cinsiyet, yaş, öğrenim gördüğü sınıf, baba eğitim durumu, anne eğitim durumu, annelerinin herhangi bir işte çalışıp çalışmama durumu, baba mesleği, gelir durumunu hissetme durumu, spor yapma yılı, kulüpte oynama yılı ve yapmış olduğu spor branşı değişkenlerinde) karar verme stillerinde ise; cinsiyet, yaş, öğrenim gördüğü sınıf, baba eğitim durumu, baba mesleği, gelir durumunu hissetme durumu, ve kulüpte oynayıp oynamama durumu değişkenlerinde anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir.

4. Sonuç ve Tartışma

Bu araştırma; üniversitelerarası spor müsabakalarına katılan öğrencilerin problem çözme beceri düzeylerini ve karar vermede öz saygı ve karar verme stillerini tespit ederek, problem çözme beceri düzeylerini ve karar vermede öz saygı ve karar verme stillerinin demografik özelliklere göre farklılaşp farklılaşmadığını ortaya koymak amacıyla yapılmıştır.

Araştırmada elde edilen sonuçlar şunlardır;

Araştırma kapsamına alınan sporcuların problem çözme envanterinin toplamından almış oldukları $\bar{X} = 105,5426$ envanterden alınabilecek değerler (envanterin tamamından en düşük 32 en yüksek 192 puan alınabilmektedir) göz önüne alındığında sporcuların orta seviyenin üzerinde problem çözme becerisine sahip oldukları söylenebilir. Problem çözme envanteri alt boyutlarının tamamında envanterden alınabilecek en düşük ve en yüksek değerler göz önüne alındığında problem çözme envanteri tüm alt boyutlarında da orta seviyenin üzerinde problem çözme becerisine sahip oldukları ileri sürülebilir.

Sporcuların yaş (22-23 yaş olan sporcuların kaçınan yaklaşım puan ortalamaları, 24 yaş ve üzeri sporcuların ise, problem çözme toplam puan ortalamaları daha yüksek tespit edilmiştir. Buradan da yaş yükseldikçe kaçınan yaklaşım ve toplam problem çözme puanlarının yükseldiği söylenebilir.), öğrenim gördüğü sınıf (son sınıf öğrencilerinin problem çözme beceri düzeyleri daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Buradan da eğitim seviyesi yükseldiğinde problem çözme beceri düzeylerinin de yükseldiği görülmektedir.), anne eğitim durumu (anneleri okuryazar olan sporcuların kaçınan yaklaşım ve problem çözme toplam puan ortalamaları daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.), gelir düzeylerini hissetme durumu (gelir durumunu orta seviyede hisseden sporcuların toplam problem çözme beceri daha yüksek tespit edilmiştir.), kulüpte oynama(kulüpte oynamayan sporcuların aceleci yaklaşım puanları daha yüksek iken, kulüpte oynayan sporcuların ise düşünen yaklaşım puanları daha yüksek tespit edilmiştir.) ve yapmış oldu spor branşı (takım sporları ile uğraşan sporcuların aceleci yaklaşım puanları daha yüksek tespit edilmiştir.) değişkenlerinde problem çözme beceri düzeylerinde anlamlı bir fark tespit edilirken, cinsiyet, baba eğitim durumu, annelerinin her hangi bir işte çalışıp çalışmama durumu, baba mesleği ve spor yapma yılı değişkenlerinde ise problem çözme beceri düzeylerinde anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir.

Sporcuların orta seviyede karar vermede öz saygıya sahip oldukları (sporcuların özsaygı puan ortalamaları $\bar{X} = 6,8298$ olması ve ölçekten alınabilecek en düşük 0 - en yüksek 12 puan olması münasebetiyle), karar verme stillerinde ise; dikkatli karar verme orta seviyenin üzerinde (sporcuların

dikkatli karar verme puanları $\bar{X} = 7,7819$ olması ve ölçekten alınabilecek en düşük 0 - en yüksek 12 puan olması münasebetiyle), kaçınan (sporcuların kaçınan karar verme puan ortalamaları $\bar{X} = 6,5160$ olması ve ölçekten alınabilecek en düşük 0 - en yüksek 12 puan olması münasebetiyle), erteleyici (sporcuların erteleyici karar verme puan ortalamaları $\bar{X} = 5,5319$ olması ve ölçekten alınabilecek en düşük 0 - en yüksek 10 puan olması münasebetiyle) ve panik karar verme (sporcuların panik karar verme puan ortalamaları $\bar{X} = 5,6277$ olması ve ölçekten alınabilecek en düşük 0 - en yüksek 10 puan olması münasebetiyle) ise orta seviyede tespit edilmiştir.

Sporcuların, anne eğitim durumu (anneleri lise mezunu olan sporcuların dikkatli karar verme stilleri daha yüksek, annelerinin herhangi bir işte çalışıp çalışmama durumu (anneleri herhangi bir işte çalışan sporcuların erteleyici karar verme stilleri daha yüksek tespit edilmiştir.), spor yapma yılı (1-3 yıldır spor yapanların dikkatli karar verme stilleri daha yüksek tespit edilmiştir.) ve yapmış oldukları spor branşı (takım sporları yapanların kaçınan ve erteleyici karar verme stilleri daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.) değişkenlerinde karar verme stillerinde anlamlı bir fark tespit edilirken karar vermede öz saygıda hiçbir değişimde (cinsiyet, yaş, öğrenim gördüğü sınıf, baba eğitim durumu, anne eğitim durumu, annelerinin herhangi bir işte çalışıp çalışmama durumu, baba mesleği, gelir durumunu hissetme durumu, spor yapma yılı, kulüpte oynama yılı ve yapmış olduğu spor branşı değişkenlerinde) karar verme stillerinde ise; cinsiyet, yaş, öğrenim gördüğü sınıf, baba eğitim durumu, baba mesleği, gelir durumunu hissetme durumu, ve kulüpte oynayıp oynamama durumu değişkenlerinde anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir.

Akpınar ve Akpınar(2017) tarafından yapılan araştırmaya katılan öğrencilerin orta seviyenin üzerinde problem çözme beceri düzeylerine sahip oldukları, demografik özelliklere göre de cinsiyet, öğrenim gördüğü öğretim, kaldığı yer, baba eğitim durumu, anne her hangi bir işte çalışıp çalışmama durumu, aylık gelir durumu, öğrenim gördüğü yüksek okul ve aktif olarak spor yapıp yapmama problem çözme beceri düzeylerinde anlamlı bir fark tespit edilirken, yaş, öğrenim gördüğü sınıf, anne eğitim durumu ve baba mesleği değişkenlerinde ise problem çözme beceri düzeylerinde anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Öğrencilerin karar vermede öz saygı puan ortalamaları orta seviyenin üzerinde hatta yüksek seviyede oldukları, demografik özelliklere göre de; cinsiyet, öğrenim gördüğü sınıf ve anne eğitim durumu değişkenlerinde karar vermede öz saygıda anlamlı bir fark tespit edilirken, yaş, öğrenim gördüğü öğretim, kaldığı yer, baba eğitim durumu, baba mesleği, anne bir işte çalışıp çalışmama durumu, aylık gelir durumu ve aktif olarak spor yapıp yapmama değişkenlerinde ise karar vermede öz saygı puan ortalamalarında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Yapılan bir başka çalışmada araştırmaya katılan katılımcıların orta seviyede problem çözme becerisine sahip olması nedeniyle çalışmayı destekler niteliktedir (Temel, 2015).

Akpınar ve arkadaşları (2015) tarafından üniversitelerde öğrenim gören hokey sporcularının karar verme düzeylerini belirlemek amacıyla yapmış olduğu çalışmada, hokeycilerin karar vermede öz saygı puanları yüksek, karar verme stillerinde de dikkatli karar verme yüksek, kaçınan ve erteleyici karar verme stilleri düşük erteleyici ve panik karar verme stilleri ise orta seviyede olduğunu tespit etmişlerdir. Hokeycilerin karar verme stillerinde cinsiyet, yaş, okuduğu sınıf, kaldığı yer, aylık gelir durumları, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, babalarının mesleği ve hokey oynama yılı değişkenlerinde anlamlı bir fark bulamazken, annelerinin bir işte çalışıp çalışmadıkları ve yaşamlarının büyük bir kısmının geçtiği yer değişkenlerinde ise anlamlı bir fark bulmuşlardır.

Eraslan (2015) tarafından yapılan üniversite spor bölümü öğrencilerinin atılganlık ve karar verme stillerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi çalışmasında, öğrencilerin karar verme stillerinin de cinsiyet, öğrenim gördükleri bölüm ve lisanslı olarak spor yapma durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur.

Alver (2005) tarafından yapılan üniversite öğrencilerinin problem çözme becerileri ve akademik başarılarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi çalışmasında, cinsiyetlere ve yaşamlarının büyük bir kısmının geçtiği yer değişkenlerine göre bireylerin problem çözme becerileri puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı, öğrenim gördüğü program(fen bilimlerinde okuyanların problem çözme becerilerinin daha yüksek olduğu), okuduğu sınıf(son sınıfta okuyan öğrencilerin problem çözme becerilerinin daha yüksek olduğu), ve öğrenim gördüğü program(birinci öğretimde okuyan öğrencilerin problem çözme becerilerinin daha yüksek olduğu) değişkenlerine göre de problem çözme becerilerinde anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmiştir.

Karar verme konusunda yapılan araştırmaların çoğu, karar vermenin aile içinde nasıl ele alındığı, mesleki rehberlik alanında nasıl alındığı, farklı gelişim dönemlerini kapsayan durumlarda nasıl olduğu,

bireysel özelliklere göre çeşitliliğini kapsar şeklindedir. Avşaroğlu (2007), “üniversite öğrencilerinin karar vermede özsaygı, karar verme ve stresle başa çıkma stillerinin bazı özlük niteliklerine göre farklılaşma durumu”nu incelenmiş ve benlik saygısı alt ölçek puanlarının, karar vermede özsaygı, karar verme ve stresle başa çıkma stillerini ne düzeyde açıkladığı incelemiştir. Avşaroğlu’nun araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin cinsiyetleri ile karar vermede özsaygı puan ortalamaları ve karar verme stilleri alt boyutları (dikkatli karar verme, kaçınan karar verme, erteleyici karar verme ve panik karar verme) arasında anlamlı düzeyde bir farklılaşmanın olmadığı; öğrencilerin okudukları sınıfla, karar vermede öz-saygı puan ortalamaları arasında ise anlamlı düzeyde bir farklılığın olduğu görülmüştür. Karar verme stilleri alt boyutları ile (dikkatli, kaçınan, erteleyici ve panik karar verme) sınıf düzeyleri arasında manidar bir farklılaşma çıkmazken; öğrencilerin yaşamlarının çoğunu geçirdikleri yerle (köy-kasaba, ilçe, il ve büyük şehir) karar vermede özsaygı ve karar verme stilleri alt ölçek puan ortalamaları arasında manidar düzeyde farklılıkların olmadığı görülmüştür. O’Hare ve Beutel (1987), 247 üniversite öğrencisi üzerinde, “mesleki kararlarla başa çıkmada kullanılan karar verme stratejilerini cinsiyet farklılıkları” açısından araştırmışlardır. Araştırma bulgularına göre, erkeklerin karar alırken, kızlara kıyasla kendilerine daha çok güvendiklerini, hatta karar vermeye bir meydan okuma olarak yaklaştıklarını ve aldıkları kararlar üzerinde kontrol gücüne sahip olduğu düşüncesiyle hareket ettiklerini; kızların ise karar alma sürecinde çevrelerinden yardım aldıklarını ve aldıkları kararlar ilgili onay görmek isteği içinde olduklarını ve erkeklere kıyasla karar sürecine daha düşük beklentilerle yaklaştıkları sonucunu elde etmiştir (Akt: Köse, 2002). Burnett (1991), “üniversite öğrencilerinin karar vermede benliğin etkisi ve stresli bir karar vermede kullandıkları ölçütler”i incelediği çalışmada, karar verme sürecinde kendine güven duygularının düşük olması, bireyin karar almasında sıkıntı doğururken, yüksek bir kendine saygı düzeyi, karar verme için de bireyin daha akılcı ve mantıklı karar vermesini sağlayabilmektedir (Akt: Avşaroğlu, 2007; Radford, Mann, Ohta ve Nakane (1993), “Japon ve Avusturya üniversite öğrencilerinin kültürel farklılıkları ile karar verme stilleri arasındaki ilişki”yi araştırmışlardır. Bunun için, Nagasaki Üniversitesi’nden için yaşları 16-24 arasında değişen 505 erkek, 237’ si kız toplam 743 Japon öğrencisi, Flinders üniversitesinden 116 erkek ve 193 kız olmak üzere toplam 309 Avustralyalı öğrenci katılmıştır. Araştırma sonucunda; karar vermede öz-saygı düzeyi yüksek olan üniversite öğrencileri daha az karar stresi yaşamakta olduğu, seçim ve sorumluluk stillerini kullanmaya daha yatkın davranışlar gösterdiklerini saptamışlardır (Akt: Çolakkadıoğlu, 2003). Eldeleklioğlu (1996) “karar stratejileri ile ana-baba tutumları arasındaki ilişki”yi belirlemek amacıyla yaşları 19 ile 25 arasında olan gençler üzerinde bir araştırma yapmıştır. Araştırma sonucunda, demokratik ana-baba tutumuyla mantıklı karar verme, bağımsız ana-baba tutumuyla kararsız karar verme, koruyucu ana-baba tutumuyla kararsız ve içtepisel karar verme, otoriter ana-baba tutumuyla kararsız, içtepisel ve mantıklı karar verme stilleri arasında anlamlı ilişkilerin olduğunu belirtmiştir. Demokratik aile ortamına sahip gençlerin mantıklı karar ve bağımsız karar verme stilini daha çok benimsedikleri, bireylerin kişilik gelişimine önem verildiği, çocukluktan itibaren aile içi kararlara katılmaları sağlandığı ve kendi kararlarını vermeleri için destek gördüklerini elde etmiştir. Tiryaki (1997) üniversite öğrencilerinin karar verme davranışları ile bazı değişkenler arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Hacettepe Üniversitesi’nin değişik fakültelerinde okuyan 604 öğrenciye ulaşılmış ve araştırmasında, “Kendine Saygı Ölçeği” ve “Karar Stratejileri Ölçeği”ni kullanmıştır. Araştırma sonucunda, 1.sınıf öğrencilerinin kararsızlık stratejisi puan ortalamasının, 4.sınıf öğrencilerinden yüksek olduğu; buna karşın içtepisel ve mantıklı stratejilerin puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Cinsiyete göre kızların, içtepisel strateji puan ortalamasının erkeklerden yüksek, fakat kararsızlık ve mantıklı stratejilerin puan ortalamalarının anlamlı bir fark göstermediği ortaya çıkmıştır. Kendine saygı düzeyi düşük olan öğrencilerin içtepisel ve kararsızlık stratejileri puan ortalamalarının kendine saygısı yüksek olan öğrencilere göre yüksek olduğu, öte yandan, kendine saygı düzeyi yüksek olan öğrencilerin, kendine saygı düzeyi düşük olan öğrencilere göre, mantıklı strateji puan ortalamasının yüksek olduğu elde edilmiştir. Mann, Radford, Burnett, Ford, Bond, Leung, Nakamura, Vaughan ve Yang (1998) kültürler arası bir çalışmada üniversite öğrencilerinin, kültürler arası farklılıklarına göre karar verme stilleri”nin farklılaşp farklılaşmadığını araştırmışlardır. Araştırmaya ABD’den 475, Avustralya’dan 262, Yeni Zelanda’dan 260, Japonya’dan 358, Çin’den 281 ve Tayvan’dan ise 414 öğrenci katılmıştır. Araştırma sonucunda; batı kültüründeki üniversite öğrencilerinin karar vermede öz-saygı düzeyleri, Doğu Asya kültüründeki üniversite öğrencilerini öz-saygı düzeylerine oranla daha yüksek olduğunu bulmuşlardır. Araştırmaya katılan üniversite öğrencileri arasında erkeklerin öz-saygı düzeylerinin, kız öğrencilere göre daha yüksek olduğunu ve erkeklerin karar verme durumlarına daha fazla güvendiklerini saptamışlardır. Deniz (2002) üniversite öğrencilerinin karar verme stratejileri ve sosyal beceri düzeylerinin Ta-Baskın Ben durumlarını bazı özlük nitelikleri”ne göre incelemiştir. Araştırmanın bağımsız değişkenleri baskın ben durumları, cinsiyet, sınıf ve üniversiteye giriş puan türüdür. Bağımlı değişkenleri ise sosyal beceri ve karar

verme stratejileridir. Üniversite öğrencilerinin özlük nitelikleri ile ilgili olarak, kızların mantıklı karar verme stratejisi puanları erkeklerin puanlarından önemli düzeyde yüksektir. Birinci sınıf öğrencilerinin kararsız karar verme stratejisi puan ortalamaları dördüncü sınıf öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir. Sözel puan türü ile üniversiteye giren öğrencilerin mantıklı karar verme stratejisi puan ortalamaları sayısal puan türü ile üniversiteye giren öğrencilerin puan ortalamalarından önemli düzeyde yüksek bulunmuştur. Bağımlı değişkenler açısından, öğrencilerin bağımsız karar stratejisi ile sosyal beceri, duyuşsal duyarlık, sosyal anlatımcılık, sosyal duyarlık ve toplam sosyal beceri puanları arasında aynı pozitif ilişki; sosyal kontrol arasında ise negatif bir ilişki olduğu görülmüştür. Kesici (2002) "üniversite öğrencilerinin karar verme stratejilerinin psikolojik ihtiyaç örüntüleri ve özlük nitelikleri"ni incelemiştir. Kesici, araştırmasını Selçuk Üniverstesi'nin değişik bölümlerinde öğrenim gören 900 öğrenci üzerinde yapmıştır. Öğrencilerin psikolojik ihtiyaçları "Edwards Kişisel Tercih Envanteri" ile karara verme stratejileri ise "Karar Stratejileri Ölçeği" ile ölçülmüştür. Araştırma sonucunda, cinsiyet değişkenine göre, kızların mantıklı karar verme stratejileri puan ortalamalarının erkeklerden anlamlı düzeyde yüksek çıkmıştır. Sınıf değişkenine göre, IV. sınıf öğrencilerinin içtepisel ve bağımsız karar verme stratejileri puan ortalamalarının I. sınıf öğrencilerinden anlamlı düzeyde yüksek olduğu sonucunu elde etmiştir. Köse (2002) "üniversite öğrencilerinin karar verme stratejileri ve psikolojik ihtiyaçlarını, sosyo-ekonomik düzey ve cinsiyet değişkeni açısından incelemiştir. Araştırmasını 1.sınıf öğrencilerinden 115 öğrenciye uygulamıştır. Karar verme davranışını ölçmek için, Kuzgun (1992) tarafından geliştirilen "Karar Stratejileri Envanteri" ile, psikolojik ihtiyaçları ölçmek için ise "Edwards Kişisel Tercih Envanteri"ni (EKTE) kullanmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, kız ve erkek üniversite öğrencilerinin kullandıkları karar verme stilleri arasında anlamlı bir farkın olmadığını saptamıştır. Ayrıca öğrencilerin algıladıkları sosyo-ekonomik düzeylerine göre karşılaştırıldığında mantıklı karar verme stili açısından anlamlı düzeyde farkın olmadığını, sosyo-ekonomik düzeyini yüksek olarak algılayan öğrencilerin, sosyo-ekonomik düzeyini orta olarak algılayan öğrencilere göre içtepisel karar verme stilini ve kararsızlık stilini daha çok kullandıkları tespit edilmiştir(Akt.Tatlılıoğlu 2014)

Sonuç olarak üniversitelerde öğrenim gören öğrencilerin problem çözme becerileri ve karar verme stilleri önem arz eden bir konu olması münasebetiyle üniversitelerde bu alanlarda gerekli sosyal ve kültürel faaliyetlerin yapılması, bu konularda gerekli eğitimlerin verilmesi, akademik ve idari personelin bu konularda öğrencilere katkı sayılması gerektiği önerisinde bulunabiliriz. Bu konu sadece karar verme ve problem çözme alanında değil, öfke, saldırganlık, sosyal beceri ve diğer alanlarda da olmalıdır.

KAYNAKÇA

- AKPINAR, S. (2010). *Spor Federasyonlarda Çalışanların, Sosyal Beceri, İş Doyumunu ve Problem Çözme Yeterlilikleri Üzerine Bir araştırma*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- AKPINAR, S. (2012a). "A study about problem solving skill variable in terms of some variables of footballers who play football professionally", *Educational Research and Reviews (ISI)* , pp. 537-542.
- AKPINAR, S. (2012b). "A study on the problem solving competence of elite female hockey players in terms of certain variables", *Energy Education Science and Technology Part B: Social and Educational Studies (ISI)* , pp. 1473-1482.
- AKPINAR, S., BAY, M., UĞUR, Ş., TEMEL, V., NAS, K. (2014). "The examination of some variables in terms of some deciding styles of students who study at physical education and sports high school", *Prime Journal of Social Science (PJSS)*, pp. 642-647.
- AKPINAR, Ö., TEMEL, V., ŞAHAN, S. Ş., AKPINAR, S., NAS, K. (2015). "Üniversitede Okuyan Hokey Sporcularının Karar Verme Stillерinin Belirlenmesi", *Kastamonu Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Sayı:9, s. 92-99.
- AKPINAR, S., AKPINAR, Ö. (2017). "Yüksekokullarda Öğrenim Gören Öğrencilerin Bazı Değişkenler Açısından Problem Çözme Becerileri ve Karar Verme stillerinin İncelenmesi", *ERPA International Congresses on Education*, 18-21 Mayıs, Budapeşte, Macaristan.
- ALVER, B.(2005). "Üniversite Öğrencilerinin Problem Çözme Becerileri ve akademik Başarılarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi", *Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, sayı21, 75-88.
- ASLAN, A. (2002). *Yaratıcı Problem Çözme- Örgütte Kişisel Gelişim*, İstanbul: Nobel Yayınları.
- AVŞAROĞLU, S.(2007). *Üniversite Öğrencilerinin Karar Vermede Öz Saygı, Karar Verme ve Stresle Başa Çıkma Stillерinin Benlik Saygısı ve Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- BURSALIOĞLU, Z. (2005). *Eğitim yönetiminde teori ve uygulama*, Ankara: Pegem Yayınları.
- CÜCEOĞLU, D.(2003). *İnsan Davranışı- Psikolojinin Temel Kavramları*, Ankara: Remzi Kitabevi;
- ÇOLAKKADIOĞLU, O.(2003). *Ergenlerde Karar Verme Ölçeğinin Türkçeye Uyarlama Çalışması (The Adaptation of Adolescent Decision Making Questionnaire into Turkish)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adana: Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- DENİZ, M. E. (2002). *Üniversite öğrencilerinin karar verme stratejileri ve sosyal beceri düzeylerinin Ta-Baskın ben durumları ve bazı özlük niteliklerine göre karşılaştırmalı olarak incelenmesi*, Yayınlanmamış doktora tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi.
- DENİZ, E. (2004). "Üniversite öğrencilerinin karar vermede öz saygı, karar verme stilleri ve problem çözme yöntemleri arasındaki ilişkinin incelenmesi üzerine bir araştırma", *Eğitim Araştırmaları Dergisi*. 4(15), 25- 35.
- ELDELEKOĞLU, J. (1996). *Karar Stratejileri ile Anan Baba Tutumları Arasındaki İlişki*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ERASLAN, M. (2015). "Üniversite Spor Bölümü Öğrencilerinin atılganlık ve Karar Verme Stillерinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi", *Bartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt4, Sayı 1, S 214-223 Bartın.
- GÜÇLÜ, N. (2003). "Lise Müdürlerinin Problem Çözme Becerileri", *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı 160.
- HARRIS, R. (1998). "Introduction to decision making", *Vanguard University of Southern California*, California.

- KALAYCI, N. (2001). *Sosyal Bilimlerde Problem Cozme ve Uygulamalar*, Ankara: Gazi Kitabevi.
- KIR, İ., AKPINAR, S., AKPINAR, Ş. (2013). "The examination of the problem-solving skills of the prospective teachers participating in the pedagogical competency program", *International Journal of Academic Research*, Part B; 2013; 5(6), 31-36.
- KESİCİ, Ş. (2002). *Üniversite Öğrencilerinin Karar Verme Stratejilerinin Psikolojik İhtiyaç Örüntüleri ve Özlük Niteliklerine Göre Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KOÇEL, T. (2001). *İşletme Yöneticiliği*, İstanbul: Beta Basım.
- KÖSE, A. (2002). *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Birinci Sınıf Öğrencilerinin Cinsiyet ve Algılanan Sosyo-Ekonomik Düzen Açısından Psikolojik İhtiyaçlar ve Karar Verme Stillerinin İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KUZGUN, Y. (1992). "Karar Verme Stratejileri Ölçeği: geliştirilmesi ve standardizasyonu", VII. Ulusal Psikoloji Kongresi Bilimsel Çalışmaları. Ankara: Türk Psikoloji Derneği Yayınları.
- MARCO, C. D., HARTUNG, P. J., NEVMAN, I. & PARR, P. (2003). "Validity of the decisional process inventory", *Journal of Vocational Behavior*. 63, 1-19.
- PAYNE, J.W., BETTMEN, J.R. and JOHNSON, E.J. (1993). "The adoptive decision-maker", New York: Cambridge University Pres.
- PHILLIPS, S. D., FRIEDLANDER, M. L., PAZIENZA, N. J. and KOST, P. (1985). "A factor analytic investigation of career decision-making styles", *Journal of Vocational Behavior*, 26, 106-115.
- ŞAHİN, N.H, ŞAHİN, N. and HEPPNER, P. (1993). "Psychometric Properties of The Problem Solving Inventory in A Group of Turkish University Student", *Cognitive Therapy and Research*, 17(3): 379-385.
- TATLIOĞLU, K. (2014). "Üniversite Öğrencilerinin Karar Vermede Öz-Saygı Düzeyleri ile Karar Verme Stilleri Arasındaki İlişkinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi", *Akademik Sosyal Araştırma Dergisi*, Sayı 1, 150-170.
- TEMEL, V. (2015a). *Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Problem Çözme Becerileri, Karar Verme Stilleri ve Öfke Tarzları*. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- TEMEL, V. (2015b). "The problem - solving skills of the the teachers in various branches", *Educational Research and Reviews*, Vo. 10(5), pp 641-647.
- TEMEL, V., ŞAHAN, S.Ş., NAS, K., AKPINAR, S., TEKİN, M. (2015c). "Self-esteem in decision making and decision-making styles of teachers", *Educational Research and Reviews (ISI)*, 745-750 pp.
- TİRYAKI, M.G.(1997). *Üniversite Öğrencilerinin Karar Verme Davranışlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- TOSUN, K. (1992). *İşletme Yönetiminin Genel Esasları*, Ankara: Savaş Yayınları.